RUSKI INWALID

N°. 20.

CZWARTEK 25. Stycznia 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości krajowe: Nota Ministra Finansów. Królewstwo Polskie. — Wiadomości zagraniczne naynówsze. Niemcy. Niderlandy. Francyia. Anglia. Hiszpanija. — Wiadomości uczone.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Peterzburg 4. stycznia.

Uwolniony od służby Jenerał-Porucznik Karol Hrabia *Liwen* Naymiłościwiey przeznaczony iest na urząd Kuratora Derptskiego Uniwersytetu, i szkół do niego należących ma oraz determinowaną stołową roczną summę po 3000 rubli ass.

Nota podana do Komitetu Ministrów 25. września 1816 roku przez Ministra Finansów.

Imiennym Naywyższym Ukazem dnia 8. sierpnia 1762 roku wyszłym roskazano: Aby nowo przyieżdzający do Nayiaśnieyszego Dworu zagraniczni Posłowie i Ministrowie za pierwszym Ich przybyciem do stolicy tuteyszey mieli prawo wprowadzenia bez żadnych opłat rozmaitych prowizyi i innych rzeczy do ich potrzeb koniecznych, ato raz jeden tylko, a mianowicie: Pełnomocnik może wprowadzić na 1600 rubli, Poseł i Minister na 800, Rezydent na 400, Przysłany w interessach Państwa na 200. Przyiezdzający zaś Reprezentujący swoich Monarchów od Dworu Austryiackiego stosownie do Imiennego Ukazu 1770 roku marca 2. dnia ma pozwolenie takowe podwoione; w dalszym zaś ciągu bytności Ich w tey stolicy przychodzące do nich rozmaite produkta, i rzeczy konieczne do ich potrzeb, nie są wyięte od zwyczaynych celnych opłat.

W czasie upłynionych okoliczności woiennych, kiedy wprowadzenie wielu zagranicznych towarów było przepisami Taryfy zabronione, przesyłane były morzem, i lądem na Imie tu mieszkaiących Pełnomocników, Posłów, Ministrów, Rezydentów, i Posłanych w interessach Państwa, rozmaite Paki, po odkryciu których na komorach celnych, znaydywano artykuły pozwolone, i zupełnie zabronione Taryfą; pierwsze przepuszczane były za odtrąceniem wyżey oznaczonych opłat, co do drugich, te za osobnemi staraniami, i pozwoleniem, wprowadzano bez żadnych opłat.

W tém momecie, kiedy wszystkie mocarstwa jednoczy przyiacielski związek, kiedy w Państwie naszym ustanowieno nową Taryfę wolnego handlu, Minister Finansów odbieraiąc ustawiczne domagania się od Osob Dyplomatycznych zagranicznych Dworów przy tuteyszym znayduiących się, oraz zważywszy podwyższenie się ceny na wszystkie przedmioty, tudzież rozróżnienie towarów, i opłat od onych nową określonych Taryfą, oraz uważaiąc iak pozwolenie oznaczone Ukazem 1762

wiele przynosiło korzyści przez wzgląd na rożnicę onego i tego czesney ceny: po zgłoszeniu się z urządzaiącym Ministerstwem Finansów o sądziliśmy za nieodbite, i konieczne następujące prawidła.

1. Aby nowo przyieżdzający do Nayiaśnieyszego Dworu z zagranicy Dyplomatycznych ciał członkowie przez dziesięć miesięcy licząc od dnia ich przybycia mieli prawo wprowadzania bez żadnych opłat wszelkich artykułów potrzebnych do uporządzenia znacznego Domu: jako to konie, poiazdy, meble, kobierce, stoł we serwisy, złoto, srebro, bronzy, naczynia szklanne, i porcellanowe, garderobę, liberyią, bieliznę stołową, rózne prowizyie, i. t. p. słowem wszystko to co tylko potrzebne bydz może do doskonałego uporządzenia wielkiego Domu. Aby takowe wprowadzenie żadnym niepodlegało opłatom, bez względu czy przedmioty wprowadzaiące się są s pozwolonych lub zakazanych, dosyć aby tylko nastąpiło oświadczenie pomienionych osob, że rzeczy wprowadzające się służą do ich osobistych, lub tez do swity ich potrzeb. *(Dokończenie poźniy).*

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Z Warszawy, 14. stycznia.

Nayiaśnieyszy Pan przychylić się raczył łaskawie do prośby podaney sobie przez J. W. *Kochanowskiego*, o uwolnienie go od obowiązków Radcy Stanu, Dyrektora Jeneralnego w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, i w mieysce jego mianować J. W. *Okołowa* Radcą Stanu, Dyrektorem Jeneralnym w teyże Kommissyi.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE NAYNOWSZE.

NIEMCY.

Z Wiednia 13. stycznia.

Deputowani stanów Czeskich przynosząc dary weselne J. C. M. mieli pozwolone wielkie i uroczyste posłuchanie; Wielki Burgraf Hrabia *Kollowrath*, w towarzystwie wielu członków stanów Czeskich znayduiących się w tey stolicy, udał się dnia 4. b. m. około południa do pałacu, gdzie Ich C. M. raczyli przyiąc cały ten orszak w Wielkiey sali Rady Tayney; po obustron Cesarskiego Tronu znaydowali się: Wielki Szambelan, Kapitanowie gwardyi, Wielki Marszałek Dworu Cesarza J., i Wielka Marszałkowa Dworu Cesarzowey J. w towarzystwie szesciu Dam Dworu.

Hrabia *Kollowrath* oświadczył w imieniu stanow życzenia pomyslności w mowie płynney i stosowney do okoliczności, wspomniał, że Stany Czeskie zawsze dowodziły wierności, i przywiązania tak dobremu Monarsze, że i wtym momęcie kiedy nowe zwiąski małzeńskie zapewniaią szczęscie J. C. M., serca wiernych od tylu wieków czechów przejęte są nayżywszą radością.

Cesarz J. odpowiadając mu z wrodzoną sobie dobrocią, zaręczył stany czeskie i o nadal maiących trwać dla Nich względach Jego.

J. K. M. Xiąże Regent Angielski ofiarował przez Ministra swojego przy naszym dworze będącego F. M. Xięciu *Szwarcembergowi* Prezesowi rady woienney wielką gwiazdę nowo ustanowionego orderu *Guelphes*, w nagrodę usług jego wyswiadczonych niemieckim krajom.

J. C. M. łaskawie pozwolić raczył Xięciu *Szwarcembergówi* nosić pomienioną wielką ozdobę.

NIDERLANDY

Z Bruxel, 12. stycznia.

Zaymują się w tey stolicy w tém momęcie organizacyią Kompanii Halabardzistów, przeznaczonych na straźę osoby J. K. M. mającey się składać z 136 ludzi, wybranych z naylepszych żołnierzy.

Na prożbę Nayiaśnieyszych Cesarza Wszech Rossyi, i Krola Pruskiego, Krol nasz zezwolił przewoz przez nasze kraie 945 cetnarów zboża, na idących z zagranicy, dla utrzymania woysk pomienionych Monarchów, konsystujących we Francyi.

Dziennik *Wolnomyślący* (le Liberal) ogłasza dzisiay za autentyczną Prozbę, która iak on powiada, «była prezentowaną dwom Izbom, ale Minister policyi znalazł środek zgładzenia oney zupełnie.» Jest to za nadto nadużywać łatwowierności Czytelnikow swoich, wmawiaiąc im że Minister Policyi może zatrzeć zupełnie Prożbę prezentowaną dwóm Izbom. — Takim sposobem Minister znaydzie środek przeszkodzenia prosicielowi podania drugiey. — Byłoby tego dosyć, gdyby była potrzeba, do oznaczenia miary prawdomówstwa wspomnionego Dziennika.

FRANCYA.

S Paryża 14. stycznia.

Dnia 12 b. m. było wielkie posłuchanie u Króla J. u Jey Krolewiczowskiey Mości i u Xiążąt. Marszałek Lefebre Xiąże Gdański prezentowany przez Ministra Woyny, wykonał przysięgę wierności, i otrzymał od J. K. M. Laskę Marszałka Królewstwa Francuskiego.

Na cmentarzu S. Dyonizyusza poczynają dzisiay prace potrzebne do wydobycia z ziemi (exhumotion) smiertelnych zwłok Krolów naszych w tych miey-

scach gdzie po swiętokradzkim znieważeniu w 1793 roku złożone były. W celu aby ten akt religiynego długu był wypłacony ze wszelką przykładną uroczystością, kanonicy nowey kapituły Królewskiey będą przytomni tey ceremonii, a oddział 25 żołnierzy z Gwardyi naprzemian trzymać będą straże przez 24 godzin przy tych drogich ostatkach. Zwłoki K. J. Ciotek sprowadzone będą do Kościoła S. Dyonizyusza w Wilią żałobnego obchodu, poświęcaiącego się pamięci Króla męczennika.

W bursie kupieckiey dnia 11 b. m. liczne było negociantów zebranie agent jeden zakupił więcey jak na 1,500,000 fr. papierow skarbowych w kursie po 60 fr. i 50 c.

W Wilią odiazdu swoiego do Chantilly Xiąże de Conde przesłał plebanowi tey parafii 600 franków dla wsparcia niesczęśliwych oney.

ANGLIA.

Z Londynu, 8. stycznia.

Listy niedawno przyszłe z Madrytu donoszą, że Henryk Wellesley, Poseł K. J. M. W. B. przybył tam dnia 9. grudnia, i był przyięty ze wszelką dobrocią. Listy Jego donoszą, iż Król Hiszpański przedsięwziął wysłać 12 kommissarzy do Ameryki, w celu zrobienia układu z Insurgentami; 6 z nich uda się do Mexyku, drugie 6 do Buenos-Ayres. Kommissarze ci będą opatrzeni władzą dostateczną dla zrobienia ugody między tą piękną Krainą a Matką Oyczyzną. Powszechnym iest żądaniem aby w liczbie tych Delegatow byli Jenerałowie Roche i Wittingham, którzy posiadaiąc zupełną ufność Monarchy, są razem obdarzeni wszelkiemi talentami potrzebnemi do tak znacznego przedsięwzięcia.

Pakebot *l'Arabella* w przeciągu 60 godzin przybiegł tu z Lizbony Taka szybkość iest bezprzykładna w historyi Marynarki.

Zgromadzenie zapowiedziane tak głośno w *Carlisle*, dla przeyrzenia Prozby w celu otrzynania reformy Parlamentu, miało swe posiedzenie l. t. m. Składało się one z 500 przeszło osob płci oboiey. Dzięki przędsięwziętym ostróżnościom przez Magistrat zgodnie z Maiorem Makallistrem, że się wszystko odbyło w naylepszym porządku. Bardzo mała liczba osob podpisała wyżey wzmienioną prozbę.

Z Londynu, 14. stycznia.

Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiąże NIKOLAY PAWLOWICZ na powrót iest w Londynie.

Piszą z Madrytu, że Król Hiszpański dał się nakoniec nakłonić na kilkakrotne uwagi Wielkiey Brytanii, i przedaż niewolników niebędzie miała odtąd mieysca w państwie Jego.

Poseł Niderlandski w Madrycie, P. Ziilen von Niweld, usilnie i czynnie papiera na dworze tamecznym poruczone sobie przełożenie, aby część lądu w Ameryce do Hispanii należąca, po nadbrzegi rzeki Oronoko rosciągaiąca się, ustępioną była rządowi Niderlandów.

Na statkach wojennych przybyłych s Port-Royal, i Jamaiki, przywieziono kupcom Angielskim milion talarów.

Za zbliżeniem się wóysk Portugalskich ku Monte Video główno dowodzący onemi Margrabia Alveroti następującą wydał proklamacyią.

Mieszkańce prowincyi Monte Video!

Portugalskie zastępy równie mężne, jak porządne wstepują w tém momecie w wasze granice; niech wszyscy dobrze myslący obywatele niosą modły przed tron Naywyższego, niech się wylewają w podziękowaniach zato, iż On broń swey silney prawicy powierzył dobremu Królowi Panu moiemu, aby ona wracając wam lubą swobodę, upokorzyła buntowników; Król nieprzestaie na samym darze rzeczoney swobody, dobrodzieystwa Jego póydą daley; wyleie on na was oycowską dobroczynność, i wtenczas dopiero będziecie mogli dostatecznie ocenić onę, kiedy drogich pomyslności mometow przez starania Jego kosztować będziecie; nieopuszczaycie domów waszych chyba dla tego, aby uwalniając osoby wasze od buntowników, zabespieczyć one w obozie prawego Króla wojowników. Wszystkie dostarczenia dla woyska czynione przez was, naysprawiedliwiey, i według waszego żądania opłacone będą. Osoby i własność wasza swięte są w oczach woyska biiącego się o szczescie wasze. Niech ustaną skargi, niech zabłysnie radość w cichych mieszkaniach waszych, radość której już dawno nieznacie! Łączcie głosy wasze z głosami braci przychodzących wam na posiłek, i tysiąc kroć wołaycie: Niech żyie Król! Niech żyie Król! Niech żyie Król!

Te wstąpienie wóysk Portugalskich do Hiszpańsko-Amerykańskich prowincyi, w których nawet myślą rząd *tym czasowy* ustalić, sprawiedliwie zaymuie powszechność. Twierdzą jednak, że Portugalczycy niemyśląc o nowych podbiciach chcą tylko zabespieczyć swoie granice, gdyż oba Dwory połączone są naysciśley węzłami pokrewieństwa.

« Cóżby powiedzieli Portugalczycy (pytasię jedna

z Angielskich gazet) gdyby Hiszpani podobnym sposobem wstąpili do prowincyi Portugalskich, jak ci ostatni wstąpili teraz do Amerykańskich należących do Hiszpanii?» Trzeba się spodziewać iż to wszystko poprzyiacielsku się zakończy. Jednakże Dwor Hiszpański prosił o pośrednictwo Dwory Rossyiski, Londyński, Paryski, i Wiedeński, w takim niewyrozumianym postępku Portugalskiego Króla.

Powiadają iż Portugalczycy zajęli już twierdzę Monte Video oraz podobneż S. Teresy i Sera Grande są w ich ręku. Wydarzenie takowe straszne zrobiło wrażenie w Madrycie.

W gazetach naszych przeciwney partyi znaydują się teraz różne satyryczne artykuły mające za przedmiot odkrycie się parlamentu : naprzykład w jedney powiedziano : «28 b. m. znowu się otworzy Teatr Królewski naypierwiey graną będzie dokładna i znacząca pantomima pod tytułem : *Adres*. Będzie potym występował P. Castelloreag znajomy dobrze publiczności, Aktor Paryskiego i Wiedeńskiego Teatrów, który liczne zyskiwał oklaski przeszłego lata w Irlandyi. Razem znim ukażesię na scenie sławny Don Georgio Canino z Lizbony, oraz PP. Krokes i Wanozittert z Amsztardamu, i dalsza trupa.

HISZPANIJA.

Z Madrytu 31. *grudnia.*

Wiadomość o zmianie *Don Manuela Lopez Aranjo* Ministra Finansów, oraz o zajęciu mieysca przez *Don Martin Garay* iest sprawdzoną urzędowemi doniesieniami. Uczynił to Król Jegomość na usilne prożby byłego Ministra lecz oraz chcąc dać dowód swojego szacunku, mianował go drugim wyrokiem teyże samey daty 23. grudnia swoim aktualnym Radcą stanu.

Publiczność nasza tak iest uprzedzoną na stronę P. Garay, iż od momętu nominacyi jego papiery skarbowe poszły w górę na 5 procentów.

WIADOMOSCI UCZONE.

Wspołczesna Rossyiska Bibliografia.

(Dalszy ciąg.)

W 16^m^ Numerze pisma tego donieśliśmy czytelnikom naszym o gazetach i dziennikach wychodzących w Peterzburgskiey stolicy, pod liczbą 17 umieściliśmy doniesienie o poemacie pod tytułem: *Narodzenie Homera*, napisanym przez P. Gniedycz nie szczędzą mu pochwał dzienniki tuteysze, na które zapewna zasłużył. lecz aby o słuszności onych należyte dadz zdanie, trzeba pierwiey dzieło takowe z doskonałą rozebrać uwagą, czas może poznieyszy poda nam zręczność udzielania czytelnikom naszym czesciami w tłomaczeniu Polskim pomienionego poematu, lecz w tém momecie nic niosąc naszego sądu, ani następnie pochwał, przestajemy na samym doniesieniu o istnieniu wzorowie w języku Rossyiskim rzeczonego poematu. Wiadomość o Bibliografii tegoczesney Rossyiskiey przedłużamy doniesieniem o następujących dziennikach, i gazetach wychodzących już to w dawney Rossyiskiego państwa stolicy Moskwie, już to w innych miastach znacznieyszych tey nayobszernieyszey Monarchii.

Gazety i dzienniki wychodzące w Moskwie na rok 1817.

19. *Wiadomości Moskiewskie.*

20. *Statystyczny, Geograficzny, i Historyczny Dziennik, czyli tego czesna Historyia swiata.*

21. *Donosiciel Europy.*

22. *Ruski Donosiciel.*

Ten dziennik wyidzie w 1817 roku w 22 książkach na dwie podzielonych części zawarty : w pierwszey umiesczone będą pamiętne oyczyste, i cudzoziemskie wydarzenia, z dodatkiem o nowowyszłych dziełach w Rossyiskim i obcych językach wartych przekładania. W drugiey z dziesięciu składującey się książek będą się znaydywać rady i uwagi *do familiynego sciągaiącesię wychowania.* We czterech pierwszych książkach umieści się dalszy ciąg, i dokończenie Rossyiskiey Historyi, *od wyniesienia na tron Cara* MICHAŁA FEDOROWICZA *aż do naszych czasów* zaczętey w 1816 roku. 2) W 5 i 6, ksiedze naznaczone mieysce dla moralney poezyi wyiętey z Historyi pisma S. 3) W 7 wybrane kawałki z *Historyi starożytney* od *Semiramidy* do *Alexandra Macedońskiego.* 4) W 8 znacznieysze mieysca *Greckiey*, a w 9 z *Rzymskiey Historyi.* W 10 *wyimki z mów sławnych ludzi starożytności s Plutarcha.* Jeżeli liczba prenumerantów będzie dostateczną, redaktor deklaruje dodać 11 księgę w którey ma umieścić Historyią Rzymską na wschodzie od Konstantyna Wielkiego aż do zajęcia Konstantynopola przez Turków. Przy każdey s tych książek ma bydz umiesczoną rycina, wystawująca celnieyszy z wypadków znaydujących się w ksiedze.

(Dalszy ciąg pózniey.)